

Rólad mondja a szívem:
„Téged keres tekintetem!”
A te arcodat keresem,
Uram!

Zsolt 27,8

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXIX. évf. 21. • (3899.)
2023. május 21. • Ára 360 Ft

Fotó: Lambert Attila

Az Egyház oltalom és menedék

Újra megnyílt a Várnegyed Veszprémben

Udvardy György veszprémi érsek május 12-én délután a Szent Mihály-főszékesegyházban ünnepélyesen megáldotta és megnyitotta a veszprémi Várnegyedet, amelyet a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa programsorozathoz kapcsolódó nagyszabású felújítási munkálatok miatt 2020-ban zártak le a látogatók elől. Másnap délelőtt, a Gizella-napok csúcspontjaként a főpásztor ünnepi szentmisét mutatott be a főszékesegyházban Boldog Gizella királyné liturgikus emléknapijához (május 7.) kapcsolódóan, hálat adva közbenjárásáért. A szentmise keretében Udvardy érsek átadta az idei Boldog Gizella-díjakat, valamint a Szent Imre-díjakat és -okleveleket is. A díjátadót – ahogyan a Várnegyed átadását is – a hívős, esős időjárás miatt tartották a templomban.

Az ünnepi eseményeken számos közeleti szereplő is jelen volt, mások mellett Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár, Ovádi Péter országgyűlési képviselő, Takács Szabolcs, a Veszprém megyei kormányhivatal vezetője, Porga Gyula Veszprém polgármestere.

Veszprém városa 2018 decemberében nyerte el a 2023-as Európa Kulturális Fővárosa (EKF) címet, amelyhez kapcsolódóan a Bakony-Balaton régióval közösen megmutathatja a világnak épített és természeti értékeit és örökségét, kulturális sokszínűségét. E projekt kiemelt helyszíne a 10–11. században hét dombra épült város fölé magasodó vár. Körülötte a meredek, szakadékos hegyoldalak szélén körbefutó fal jelzi az egykori középkori erődítmény körvonalait.

(Folytatás a 3. oldalon)

A hét szentje

Boldog Apor Vilmos
4. oldal

Ahol jó dolgozni

Közösségi iroda nyílt a szaléziaknál
Budapesten
5. oldal

Vallomások, találkozások

Visszatekintés a pápalátogatásra
12. oldal

A szociális testvérek centenáriuma

Az életápolás sokszínű szolgálata

A Szociális Testvérek Társasága százéves fennállása alkalmából május 14-én hálaadó szentmisét mutatott be Erdő Péter bíboros, prímás a zsúfolásig megtelt Szent István-bazilikában. Megemlékeztek a rend tagjának, Salkaházi Sára testvérnek a boldoggá avatásáról is, amelyre a bazilika előtti téren került sor 2006 szeptemberében.

A szentmisén együtt ünnepelt Kóvári Magdolna SSS központi elöljáró, Németh Emma SSS, a társaság kerületi elöljárója és a szociális testvérek. A meghívott vendégek között jelen volt Varga Zs. András, a Kúria elnöke, Hegyi László, a Kulturális és Innovációs Minisztérium főtanácsadója.

A jubileumi ünnepszorozat május 11-én, a vértanúhalált halt Boldog Salkaházi Sára testvér liturgikus emléknapiján az Egyetemi (Kisboldogasszony-) templomban kezdődött meg az 1923-ban Slachta Margit által alapított Szociális Testvérek Társasága centenáriumi ünnepszorozata. A koncelebrált szentmisét, melyet megemlékezés és imaest követett, Mohos Gábor, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke mutatta be.

(Folytatás a 9. oldalon)

A hit fényt ad az összes ismeretnek

Jubileumi emlékülés

a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen

Egyetemtörténeti emlékülést tartottak a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) 30 éves fennállása alkalmából Budapesten, május 10-én. Az eseményen részt vett Erdő Péter bíboros, prímás; Veres András püspök, az egyetem nagykancellárja, az MKPK elnöke; Borhy László, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) rektora és Hermann Péter, a Semmelweis Egyetem rektorhelyettese.

A felsőoktatási intézmény ezen a néven 1992-ben jött létre, a Pázmány Péter által 1635-ben alapított egyetem jogfolytonosaként. Az ELTE és a Semmelweis Egyetem ugyancsak a pázmányi örökség folytatója.

Bevezető előadásában Kuminetz Géza rektor hangsúlyozta: „Az egyetem mai legjobb tudásunk és ismeretünk szerint a

mindenkori kultúrának egyik legfontosabb intézménye. Legfelső immanens óra a hagyománynak és kibontakoztatója megújításának is.”

Az értelmiség, illetve a hatalom mindig különös figyelmet szentel az egyetemeknek, s azokat az igazság, a jóság és a szépség eszményének megfelelően igyekszik formálni, illetve deformálni, vagy ha kell, reformálni. A tudósokat, a tudós társaságokat – folytatta rektor – ugyanúgy fenyegeti a deformáció veszélye, mint a hatalmat, s hol az egyiknek, hol a másikkal lenne a feladata, hogy korrigálja a deformációkat.

„Az egyetemalapításkor kutatjuk az alapító szándékát, élesztjük szellemét, illetve vizsgáljuk a szándék megalapozottságát, valamint az ahhoz való hűséget.

(Folytatás a 7. oldalon)

ISSN 0133-1205

23021

9 770133 120548

Az Egyház oltalom és menedék

Újra megnyílt a Várnegyed Veszprémben

(Folytatás az 1. oldalról)

A falon belül történelmi épületek sorakoznak, amelyek – egy-két kivételtől eltekintve – a Veszprémi Főegyházmege fenntartásában állnak. 2020-ban a várhegyen nagyszabású felújítási munkálatok kezdődtek, amelyek során 2025-ig összesen tizenhét, műemléki szempontból is kiemelkedő jelentőségű épület újulhat meg. A barokk kor óta nem voltak itt ilyen nagy léptékű munkálatok. A beruházás most féлдőhöz érkezett. Két és fél év után ismét megnyithatta kapuit a Várnegyed, s benne számos épület, amelyek megújult homlokzattal, megszépült belső terekkel, sőt esetenként új funkciókkal is gazdagodtak. Felújított orgonájával és érseki kórusával pedig ismét liturgikus események, hangversenyek méltó helyszíne lehet a főszékesegyház.

Az ünnepi eseményeket a Veszprémi Főegyházmege a május 7–14. között zajló Gizella-napokra időzítette, beillesztve a „királynék városa” legnagyobb ösztönművészeti fesztiváljának gazdag zenei, képzőművészeti, színházi, irodalmi és családi programkínálatába.

Két ősbemutatóra is sor került: nyitányként mindkét napon Malek Miklós fúvósokra és ütős hangszerekre komponált *Gizella-fanfárja* hangzott fel. A mű első helyezést ért el a Veszprémi Főegyházmege és a Filharmónia Magyarország tavaly májusban meghirdetett közös zenei pályázatán, amely a Veszprém–Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program támogatásával valósult meg. Az előadásban az In Medias Brass fúvóskvintett közreműködött.

hogy a város egyáltalán meg tud-e maradni, de kiderült: a jövője érdekében Veszprém képes múltja örökségéből táplálkozni és építkezni.

Beszédében a polgármester három kiemelkedő püspök előd alakját idézte fel. A török pusztítását a reformáció térnyerése követte. Gróf Volkra Ottó (püspöksége: 1710–1720) volt az, aki rekatolizálta a várost: plébániákat és szemináriumot alapított, s letelepítette a piaristákat, akik iskolát indítottak. Későbbi utódának, Padányi Biró Mártonnak (püspöksége: 1745–1762) köszönhetően szinte a semmiből épülhetett újjá a török által lerombolt, tűzvészek-

ros lakóinak, akik nagy érdeklődéssel követték és követik az eseményeket, valamint a híveknek, a zárando-koknak és mindazoknak, akik Európa kulturális fővárosába látogatnak. Az érsek Izajás próféta szavait idézte: „Kelj föl, ragyogj Jeruzsálem, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted!” (Iz 60,1) Az Egyház s benne mi, mindannyian erre vágyunk: arra a szépségre, igazságra és kiteljesedésre, arra a hazaérkezésre, amit a mennyi Jeruzsálem dicsőségének képe felidéz. Ezért épít az ember templomot, szentélyt, ezért nyitjuk meg egymás előtt a kapukat és a közösségi tere-

ket, ezért hívunk vendégeket, ezért vágyunk együtt ünnepelni a liturgiában és a hétköznapokon.

A főpásztor köszönetet mondott mindazoknak, akik hozzájárultak és hozzájárulnak e nagyszabású beruházáshoz: a magyar kormányhoz, a hatóságokhoz, a tudományos háttér képviselőinek – művészettörténészeknek, régészeknek, restaurátoroknak –, a különböző – kivitelezési, jogi, kommunikációs – területeken működő szakembereknek és az érsekiség munkatársainak.

Vörös Tamás, az érsekiség főépítője és Pém Attila, a Castellum Vagyongazdálkodási Igazgatóság igazgatóhelyettese röviden ismertették a beruházást, leszögezve: a legfőbb cél bemutatni a látogatóknak azt az évezredes szellemi örökséget, amelynek megőrzése a főegyházmege feladata. Ezután Nagy Veronika, a Boldog Gizella Főegyházmegei Gyűjtemény igazgatója szót röviden a Várnegyed megújulását végigkísérő rendhagyó Work in Progress 2023 (WIP'23) kiállításról, amelynek keretében az érdeklődők bepillantást nyerhetnek a kulisszák mögött zajló munkafolyamatokba – előkészítő vizsgálatokba, kutatásokba –, megismerhetik a koncepcióalkotás állomásait, és azokat a különleges kihívásokat, amelyekkel a felújításon dolgozó szakemberek szembesültek a munkájuk során. A féldőben lévő

A szertartáson Dankos Attila orgonaművész, főszékesegyházi zeneigazgató, a Mendelssohn Kamarazenekar, valamint a Szent Mihály kórus előadásában, Kovács Péter vezényletével első ízben csendült fel Kovács Szilárd Ferenc zenekarra és kórusra komponált *Gizella-miséje*, amely kategóriájában ugyancsak első helyezést ért el a pályázaton.

A Várnegyed megnyitóján Porga Gyula polgármester felidézte, hogy Udvardy Györgytől a vele való második találkozásuk alkalmával hallotta először azt a mondatot, amely azóta mottóvá vált Veszprémben: „Őseink hite a jövő reménye.” Mára az is világossá vált, hogy a főpásztor valóban ennek szellemében dolgozik a nagy múltú városért és a főegyházmegeyéért. A polgármester rámutatott: szép folytonosság, hogy Veszprém korábbi püspökei – kimondatlanul is – mindig e jelmondat szellemiségében tevékenykedtek, s a legnagyobb üldözöttség és veszedelmek idején is igyekeztek megtartani a hitben a nyáját. A történelem során számos alkalommal vált sorskérdéssé,

is erre a gazdag múltra alapozva végzi bátor és korszakos munkáját.

A megnyitón jelen volt Navracsics Tibor területfejlesztési miniszter is, aki Veszprém szülőteként köszöntötte az ünneplőket. Közép-Európában a 7. század elején Veszprém a nyugati rítusú kereszténység peremvidéke volt, a magyarság jövője lényegében mégis itt dőlt el: a város a magyarság kereszténységének és nemzeti identitásának egyik bölcsője, a Várnegyed nagyszabású megújulása ezért is bír óriási jelentőséggel – hangsúlyozta.

Nem először éljük át, hogy az Egyház oltalom és menedék – fogalmazott beszéde elején Udvardy György veszprémi érsek, utalva a hirtelen jött lehelésre és esőre is, ami miatt a Szentháromság tér helyett végül a főszékesegyházban került sor az ünnepségre. Emlékeztetett: a Várnegyed megnyitása nem a munka befejezését jelenti, hanem azt, hogy két és fél év után végre olyan fázisba érkezett a beruházás, amikor már be lehet mutatni az elért eredményeket a közösségnek: elsősorban a vá-

projekt eredményeit érdemes figyelemmel kíséreni a wip2023.hu honlapon keresztül is, hiszen újabb és újabb helyszínek nyílnak majd meg, így azokat is visszavárják, akik korábban már látták a kiállításokat, és részt vettek az izgalmas „sisakos-bakancsos” tematikus városnézés valamilyen formájában.

Májusban a Várnegyed több épülete is megnyílik, a Vár utcában és a Szentháromság téren pedig információs és frissítőpontok várják a látogatókat. A Körmendy-házban, a Biró-Giczey-ház kiállítótereiben és az érseki palota különböző tereiben kisebb-nagyobb tárlatok kapnak helyet, és ismét megnyitja kapuit az Érseki Turisztikai Központ. (Az érseki palota előcsarnokában rendezett *Kincsek az atyák műhelyéből* című kamarakiállításról, amely a Veszprémi Főegyházmegeben alkotó papok munkáiból válogat, kulturális mellékletünk, a *Mértékadó* e heti számában olvashatnak részletesebben – a szerk.)

Udvardy György érsek a nyitóesemény végén megáldotta az eddig elkészült épületeket és az immár látogatható Várnegyedet, majd a jelenlévőkkel együtt az Úr imájával kérte a mennyi Atya segítségét a munkálatok folytatásához.

Másnap a főpásztor Boldog Gizella, a Veszprémi Főegyházmege társvédőszentje ereklyéjének jelenlétében mutatott be ünnepi szentmisét, amelyen Takács István általános, Szabó János gazdasági és Tóth András Sándor bírósági helynök, a főegyházmege papsága és diakónusai koncelebráltak.

Az evangélium Szent Máté könyvéből hangzott el (Mt 13,44–46). Ud-

vardy György szentbeszédében rámutatott: a megtalált kincsről szóló példabeszéd a mennyek országára utal. Mi vajon mire vagyunk készek a cselekvésre, ha ráleltünk a kincsről? S felismerjük-e, hogy az nem más, mint maga Jézus Krisztus? A szentek a segítségünkre vannak ebben. A kincsről Boldog Gizella királyné is rálelt. Feleségként, társként, szövetségként állt életű férje, István király mellett, édesanyaként pedig tiszta lelkű, szent gyermeket nevelt. Ők – Isten e három kiválasztottja – állnak útjelzőként a magyarság előtt, hogy segítsenek nekünk megőrizni és továbbörökíteni a megtalált kincset, hiszen csakis Krisztusban nyer értelmet minden, az egyén, a közösség, s így a népek élete is.

A Veszprémi Főegyházmege Boldog Gizella ünnepéhez kapcsolódóan hagyományosan Boldog Gizella-díjjal ismeri el azokat, akik szolgálatukkal és tevékenységükkel kiemelkedően járulnak hozzá a főegyházmege életéhez. A díj klerikusok és laikusok számára egyaránt adományozható.

Idén Mészáros Józsefné, a veszprémi Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános és Alapfokú Művészeti Iskola nyugalmazott gazdasági vezetője, illetve Gombásiné Takács Gyöngyi, a pápai Szent István Római Katolikus Általános Iskola intézményvezetője vehette át az elismerést Udvardy Györgytől.

Az érsekiség évről évre Szent Imre-díjjal, illetve -oklevéllel jutalmazza és bátorítja a főegyházmege oktatási intézményeiben tanuló azon fiatalokat is, akik tanúságtevő hitéletükkel, közösségeikben végzett szolgálataikkal és lelkiismeretes tanulmányaikkal valóban példaértékű tagjai a Katolikus Egyháznak és a főegyházmegeyének. Idén tizenegy fiatal vehetett át Szent Imre-díjat, és tizenötén részesültek Szent Imre-oklevélben.

A Gizella-napok keretében a Várnegyedben számos izgalmas program várta a látogatókat, de mindenképpen érdemes lesz ellátogatni ide a későbbiekben is, hiszen a frissen megnyílt és megszépült terek, a közönség elől korábban elzárt kertek várják, hogy megteljenek élettel. A Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa programsorozatban a Veszprémi Érsekiség is igazi kuriózumokkal képviselteti magát.

Horogszegi-Lenhardt Erika
Fotó: Lambert Attila

A coworking az otthoni munkavégzés alternatívája; egy hely, ahol jó dolgozni, és ahol lehetőség nyílik emberi és szakmai találkozásokra is. Az Óbudán működő Marvelli Coworkinget, amely kapcsolatot teremt a szaléziakhoz, Ónodi Réka és Németh Ádám, Don Bosco egykori növendékei, a közösségi iroda alapítói mutatják be.

– Miért érdemes kimozdulni az otthon kényelméből, időt szánni az utazásra, és fizetni azért, hogy egy munkavégzésre berendezett irodában töltsük el a munkaidőnket?

– Közösségi irodáról beszélünk, ahol az inspiráló, nyugodt és technikailag jól felszerelt munkakörnyezet lehetőséget nyújt a koncentrált munkára. Itt kiténtetett helye van a kávészünetnek, ami alkalmas ad emberi és szakmai találkozásokra. A coworking titalátat mindenkinek, aki szeretne kimozdulni a home office magányából, vagy digitális nomádként szívesen betér egy közösségi térbe. A coworking azoknak szól, akik tudják magukról, hogy fókuszáltabban és eredményesebben dolgoznak mások társaságában. A mi irodánk, a Marvelli Coworking mindezt azzal fejeli meg, hogy kapcsolódik a szalézi közösséghez. Itt azonos értékrendű emberek között alakulhatnak ki szakmai kapcsolatok. Nincs jobb, mint reggel egy szentmise, egy gyors reggeli, és már kezdődhet is a munka.

– Milyen előnyöket nyújt az iroda?

– A közösségi irodában mi azt szeretjük a legjobban, hogy nemcsak az íróasztalunk mellett ücsöröghetünk, hanem lehetőségünk van arra is, hogy inspiráló szakmai beszélgetéseket folytassunk a többiekkel. A nyugodt mun-

áron bérelhető egy nyolc fő befogadására alkalmas terem, amely alkalmas értekezletek, workshopok, tréningek megtartására. Irodánkat minden érdeklődő ingyenesen kipróbálhatja egy neki alkalmas próbanapon, s így megta-

– Az első alkalommal fogadjuk az érdeklődőket, megmutatjuk nekik a helyszínt, és ismertetjük a működés kerekeit. Azt tapasztaljuk, hogy az ismerkedés automatikus. Egy jó diBosco kávé mellett szíve-

Ahol jó dolgozni

Közösségi iroda nyílt a szaléziaknál Budapesten

taglétszámú levelezőlistán is hírt adtunk a lehetőségről.

– A közösségi iroda hogyan illeszkedik az egykori szalézi növendékek – az úgynevezett volt-növendékek – céljai közé?

szédságában található, így az iroda környékén sűrűn megfordulnak a szalézi szerzetesek is. Az üzemeltetést két szalézi volt-növendék látja el, akik nagy szeretettel várják egykori növendéktársaikat és

nak, és lelkesen, teljes erőbedobással dolgozik a fiúk között. Motiválja a mély felelősségérzet és az igazságosság, ennek köszönhetően erős hatást tesz társaira, és erényei miatt nagy megbecsülésnek örvend közöztük. Ez a felelősségérzet és tenni akarás jellemzi őt akkor is, amikor a tanácsosi tisztséget elfogadva a település lakásügyeivel kezd foglalkozni. A határozott, ugyanakkor derűs és nyugodt fiatalember egyre nagyobb népszerűsége tett szert. Egész környezetében általános tisztelet és szeretet övezte. Jézus iránti szeretete ösztönözte mások, különösen a rászorulókat és a közjó szolgálatára. Naplójában feljegyezte: „Életemnek szüntelen, állandó lendületnek kell lennie, mégpedig az egyetlen emberi cél felé: hogy üdvözüljek, és másokat is az üdvösségre segítsek.”

– Változatos szolgáltatáscsomagokat kínálnak. Melyek ezek?

– Az ingyenes próbanaptól kezdve a havi fix bérletig sokféle lehetőséget elérhetővé tettünk. Ezeket a későbbiekben az igényeknek megfelelően tudjuk majd bővíteni, alakítani. Az első pár hónap tapasztalatai alapján egyelőre a lehető legrugalmasabb bérlet a kedvezményes árat biztosítunk a szalézi volt-növendékeknek, ezzel is buzdítva őket a csatlakozásra.

– Hol található, hogyan közelíthető meg az iroda?

– A Marvelli Coworking az Óbudai Segítő Szűz Mária-kápolna és az óbudai szalézi rendház szomszédságában található. A közösségi irodának helyszínt adó Don Bosco Közösségi Ház és Oratórium (1032 Budapest, Kiscelli utca 79.) megközelíthető a Bécsi út felől is. A 17, 19, 41-es villamosok megállója két perc sé-

Az ebéd inspiráló szakmai beszélgetés alkalmá is

pasztalhatja a coworking élményét.

– Mikor látogatható a közösségi iroda?

sen elbeszélgetnek egymással az irodában dolgozók, amikor egyszerre tartanak szünetet, vagy közösen lazítanak pár percet a napterazon, sétálnak

– A Marvelli Coworkinget a Don Bosco Barátai Alapítvány működteti. A szervezet, ha úgy tetszik, a szalézi öregdiák mozgalom, a Szalézi Család legújabb ága Magyarországon. Don Bosco egykori növendékeiként arra kaptunk meghívást, hogy jó keresztények és becsületes állampolgárok legyünk. A Szalézi Család volt-növendék ága ezért jött létre. Nem élünk közösségben, nem teszünk fogadalmat vagy ígéretet, és mindennapi tevékenységünkben sem vagyunk egységesekek. Mi létálapotuk szerint vagyunk volt-növendékek, hajtőörnk a hála, amivel a szaléziakra gondolunk. A másik hajtőör pedig a vágy, hogy kapcsolódjunk a Jóistenhez, egymáshoz és a szaléziakhoz. Hiszen növendékként már megtapasztaltuk, hogy milyen összefogni, és jókedvűen támogatni egymást az üdvösség felé.

– Hogyan folyik a munka? A telefonálás ma már hozzátartozik a munkához. Nem zavaró?

– Célunk, hogy professzionális munkavégzéshez teremtsünk ideális helyszínt. Az online megbeszélésekre és a telefonhívásokra van külön hely a közösségi irodában. Tervezzük, hogy komolyabb igény esetén ezeket a helyeket részben hangszigetelt fülkéké alakítjuk. A közösségi iroda egy friss kezdeményezés, és a konstruktív visszajelzések fényében szeretnénk folyamatosan fejleszteni.

– Hogyan jelenik meg a szalézi kötődés a mindennapokban?

– A Marvelli Coworking az óbudai szalézi rendház szom-

Fókuszáltabban, eredményesebben – egymás társaságában

környezet mellett ezért további kényelmi szolgáltatásokat is kínálunk. Van például egy napfényes teraszunk, kávézásra és ebédelésre egyaránt alkalmas bár és egy olvasósarok. Ezek lehetővé teszik a közösségi irodában dolgozók számára, hogy rövid szüneteket tartva feltöltődjenek.

Külön kistermet biztosítunk azokhoz a munkafarmákhoz, amelyek inkább elkülönülést igényelnek. A közösségi háztól kedvezményes

– Hétfőtől csütörtökig 8–18 óráig, pénteken 8–15 óráig vagyunk nyitva. Változatos szolgáltatáscsomagokat találtunk ki, melyek között Don Bosco minden barátja megtalálja a munkastílusához leginkább illeszkedőt.

– Egykori szalézi növendékek szervezik, és szalézi oldalakon hirdetik az irodát. Hogyan tudnak kapcsolódni a szolgáltatásokhoz más elkötelezettségű emberek? Van szervezett ismerkedés?

egyét az udvaron. Az értékes kapcsolatok pedig a kölcsönös tisztelet és a közös érdeklődés talaján hamar kiépülnek.

– Kik és hogyan találhatnak el Önhöz?

– Folyamatosan jelen vagyunk a közösségi médiában. A Marvelli Coworking megnyitására elbeszélgettünk a *szaléziak.hu* oldalon, ott vagyunk a budapesti és főváros környéki szalézi intézmények hirdetőtábláin, valamint több, nagy

Németh Ádám és Ónodi Réka: Hajtőörnk, hogy kapcsolódunk a Jóistenhez, egymáshoz és a szaléziakhoz

találtak lakást, ahol napszámoként dolgozó halászok és kőművesek élnek. A házuk rövid időn belül sokak otthonává vált. Alberto minden reggel ott volt a közeli szalézi templomban a szentmiséken, és rendszeresen látogatta az oratóriumot. Tizenöt éves korára már animátora az oratórium-

tára van, az autóval és biciklivel érkezőknek ingyenes parkolóhelyet tudunk biztosítani. A közösségi irodát a szalézi volt-növendékek működtetik, és nyitott a kereszténység iránt elkötelezettek vagy érdeklődők számára.

Trautwein Éva
Fotó: Szaléziak.hu

Úgy segítsétek egymást, ahogy én segítettek benneteket!

Szabadegyetemi előadás a Sapientián

Segítséget adni, kapni, kérni, megtagadni címmel tartott előadást Somogyiné Petik Krisztina pszichológus, valamint Papp Miklós görögkatolikus pap, moráleteológus május 11-én Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola szabadegyetemi előadása keretében a Családeológiai Intézet szervezésében.

A rendszerint beszélgetős formában megtartott szabadegyetemi előadáson ezúttal betegség miatt nem tudott jelen lenni Kézdy Anikó pszichológus a Sapientia oktatója, a mostani témakifejtés egyik szakmai előkészítője.

Papp Miklós görögkatolikus pap és Somogyiné Petik Krisztina pszichológus ezúttal a segítség és a segítség elfogadásának motivációit, akadályait és moráleteológiai szempontjait vizsgálták.

A segítség a szeretethez tartozik – szögezte le Papp Miklós. A hívő ember megtapasztalja, hogy Isten sokféle módon segíti őt, például a családi életében, a betegségében, ezért hívő életének része kell legyen mások segítése is.

A szeretet pedig nem más, mint a legnagyobb jót akarni a másik embernek, azt, hogy eljusson Istenhez, igaz ember legyen, üdvözüljön. Ezért valójában az imádságban, Istennel megbeszélve jutunk el arra a felismerésre, hogy a másikkal mi a legjobb (az értékek hierarchiájára való tekintettel). A segítség az Úr nélkül nem hatékony.

demes, sőt szükséges segítőhöz fordulunk – folytatta a gondolatmenetet Somogyiné Petik Krisztina.

Bizonyos helyzetek megoldása túlmutat a kompetenciánkon, ugyanakkor az is előfordulhat, hogy ugyan sokat dolgozunk a jó eredmény eléréseért (például párkapcsolati krízisben), de nem ju-

dálya van a segítségkérésnek: például az a belső alapállás, hogy „nem lehetek gyenge” (megsúlygyenüléstől való félelem); vagy a megbélyegzett-segtől való félelem (pszichológushoz fordulni ciki); a „mindent egyedül kell megoldanom” attitűd (kisgyermekkorai élményből ered: „csak magamra számíthatok”, akik csak a segítség útján tudnak más emberekkel valódi kapcsolatba kerülni. A Helfer-szindróma olyan emberek sajátja, akik a pszichés egyensúlyuk megtartása érdekében segítenek, az ő tevékenységük hamar kiegészítéshez vezet.

Nehéz tiszta szívvel segíteni – tette hozzá Papp Miklós –, de ha éppen felfedezzük ma-

gunkban a háttérjátszmáinkat, sebzettén akár, árnyékainkat felismerve mégis segítsünk a másikon továbbra is!

gunkban a háttérjátszmáinkat, sebzettén akár, árnyékainkat felismerve mégis segítsünk a másikon továbbra is!

Isten előtt az imában megtanuljuk, hogy nem vagyunk hibátlanok, sőt, ügyes-bajos dolgainkban inkább olykor számalomra méltónak látunk, de személyünkben (Isten ikonjaként) mindig értékek maradunk.

Fontos megjegyeznünk, hogy megeshet, nem találjuk meg egyhamar a jó segítőt, keressünk bátran tovább, ne adjuk fel! – tette hozzá Somogyiné Petik Krisztina pszichológus. A jó segítő ugyanis jótékony tükör, a témában tapasztalt, ügyünket higgadtan, megértően kezeli.

A Sapientián megtartott előadás második részében a segítőkről volt szó. Papp Miklós arról beszélt, hogy a segítség helyzete „történet”: aki ad a másinak, maga is alakul, lelkileg gazdagodhat. Az embertársunk nem tárgy, „amit csupán meg kell javítani”. Van akarata, sajátos lény, sőt bűnre hajló természete. Különös megtapasztalni, hogy a nyomorral, vagy éppen saját nyomorúságunkkal találkozáskor más módon leszünk fogékonyak Istenre, mint voltunk a jóllét idején. „Ennek egyik jele, hogy az evangéliumot, a zsoltárokat olvasva más szavakra, mondatokra leszünk figyelmesek, mint korábban.” – mutatott rá a moráleteológus.

Somogyiné Petik Krisztina azt is szóba hozta, hogy nem tudunk minden esetben jól segíteni. Torz indíték lehet a ki nem mondott hatalomszerzés (erőfölény), vagy a hála várása (adóssá tétele), a pusztán szeretetvágy, vagy a kisebbrendűségi érzés kompenzálása, a rendezetlen saját élet (mások életének rendbetételén igyekezve). Vannak segí-

Arról is szó esett az előadásban, hogy természetesen nem tudunk minden emberen segíteni, be kell osztani „intelligensen” az erőnket az ordo caritatis szellemében, meg is lehet tagadni a segítséget. „Lássuk meg, ki a leginkább rászorult, s azt is, hol vagyok pótolhatatlan, kompetens, s abban a helyzetben azután ne habozzak!”

A beszélgetős előadás hátralévő részében Papp Miklós bővebben szólt arról, hogy Isten utánoznunk kell abban, ahogy ő segít. A Teremtő felnőtként bánik velünk, nem tárgyként: szövetségesnek tekint minket. Közénk jön, a mi sötétségünkbe, gondjaink világába születik bele és – jó segítőként – nem föntől oktat ki.

Krisztus csodákat tesz, ugyanakkor a gesztusai egyszerűek, mégis sokatmondóak, a hatásuk áttűtő (ez az evangéliumokból is kiténik).

„A nemrég nálunk járt Ferenc pápa hatásának titka is minden bizonnyal az egyszerű

gesztusaiban rejlik” – mondta a moráleteológus.

Jézus erős mondatokkal gyógyít, felemel, így szól hozzánk és gyógyító tevékenységbe aktívan bevonva a mi személyünket is segít értelmezni az életünket (főként akkor, amikor menekülnünk a kudarcaink, a szenvedéseink elől), valahogy úgy, ahogy az emmauszi tanítványoknak értelmezte az Írásokat. „Krisztus leszáll a mélypontjainkba és azokéba is, akiknek éppen segítetek, de akiknek az életét nem én vagyok hivatott megoldani. Talán éppen ott, a torokszorító sötétségben kíván valamit mondani a számunkra, a számomra, hogy a pokolból feltámasszon.” – fejtette ki előadása végén Papp Miklós, majd Jézus szavait idézte, egyúttal parafrázálva is az evangéliumi mondatot: úgy segítsétek egymást, ahogy én segítettek benneteket!

Körössy László
Fotó: Lambert Attila

„Megeshet, nem találjuk meg egyhamar a jó segítőt, keressünk bátran tovább, ne adjuk fel!”

Mivel komplex lények vagyunk, a legfontosabb, hogy kialakítsuk az egyensúlyt az „önmagunkkal való foglalkozás, a másokon való segíteni akarás és az Isten felé fordulás” hármasságában.

Valóban, önmagunkat is kell szeretnünk – tette hozzá Somogyiné Petik Krisztina. Az önsegítés (adott esetben öngyógyítás) alapja, hogy hiszünk a teremtés jóságában, nem fordulunk minduntalan segítségért másokhoz (önbizalomhiány, tanult tehetetlenség miatt), hanem bízunk a teremtésben. Erre az öngondoskodásra a testünk és a lelkünk is képes – mondta Papp Miklós Aquinói Szent Tamás tanítására hivatkozva.

„Nem az a jó hívő, aki mindent Istentől vár. Az istengyermekség: „ártatlan belső tekintet Istenre”, amelyet meg kell őriznünk. Nem gyámoltalanságot, passzivitást jelent, hanem szövetséget az Úrral. Elérhetünk azonban egy olyan határra, amikor már ér-

tünk előre (elkélne egy párterapeuta), vagy éppen beleragadunk egy egyre rosszabbodó állapotba (alkoholizmus) és ezen egyedül már nem tudunk változtatni.

Segítséghez folyamodhatunk akkor is, ha ugyan el tudnánk végezni az elkerülhetetlen feladatot, de más látná ennek a kárát (például a gyermek, amikor kisgyermekes anyukák még az ebédet is el akarják készíteni, meg minden mást is meg akarnak tenni).

Hívő ember számára talán egyértelműbb, hogy adott esetben lehet, sőt kell kérnünk segítséget, az imában ugyanis minduntalan megtapasztaljuk: Isten előtt koldusok vagyunk, s ez a tudat felkészít az emberektől való segítségkérésre – mondta Papp Miklós. Az imádság alapja az alázat: nem vagyunk mindenben kompetensek.

Isten úgy osztogatta a talentumokat, hogy belássuk, egymásra utaltak vagyunk. Ennek ellenére több lelki aka-

EGY SZÍVEL, LÉLEKKEL
(vö. ApCse 7, 1, 11)

NAGYMAROS
KATOLIKUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
2023. 05. 20.

9.00 Napindító
10.00 Főelőadás – Járj Márton református lelkes és mentálhigiénés szakember; majd szentségimádás
12.00 Fakultációk
13.30 Ebédszünet, idő a személyes találkozásokra
14.45 Tanúságtétel és zenés felkészülés a szentmisére
16.00 Szentmise – Fekete Szabolcs Benedek szombathelyi segédpüspök
A szentmise után: tánc, örömteli, kötetlen együttlét

Zenei szolgáltató: **imperfectum együttes**

16 éven aluliaknak: GYEREKMAROS, DIÁKMAROS, KAMASZMAROS

QR code

nagymarosi.talalkozo | nagymarositalalkozo | NAGYMAROSI-TALALKOZO.HU

Az életápolás sokszínű szolgálata

A szociális testvérek centenáriumán

(Folytatás az 1. oldalról)

Az Egyetemi templom volt az egyik olyan hely, ahol annak idején az illegálisban titokban találkoztak a testvérek a szentmisén, feltűnésmentesen. A társaság megalapításának 100. évfordulója előestéjén, éppen Salkaházi Sára vértanú liturgikus emléknapján megtelt a templom a testvérekkel, akik közül többen külföldről érkeztek, és a velük együtt ünneplő hívekkel.

A szentély előtt a vértanú képe volt látható, nem messze Boldog Brenner János portréjától, virágokkal feldíszítve; ereklyéje pedig ki volt helyezve a szembemiséző oltár elé.

A Szociális Testvérek Társaságát 1923. május 12-én alapította Slachta Margit. A századik évforduló napján történeti konferenciát rendeztek Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. Az eseményen előadást tartott Erdő Péter bíboros, prímás és Székely János szombathelyi megyéspüspök is.

A kereszténység arra mutat rá, hogy létezik objektív erkölcsi törvény. Ez a gondolat a nyugati felvilágosodástól kezdve elhomályosult. A modern ember nem megismerni, hanem használni akarja a valóságot – hangsúlyozta Székely János püspök. Margit testvér kiállt az objektív erkölcsi rend mellett, de nem volt politikai alkat, elvi kérdésekben nem volt hajlandó kompromisszumra. A materializmus előbb-utóbb romlásba visz – mondta egy beszédében. Szerinte az emberi jogok végső forrása Isten. Slachta Margit valós megoldásokat szorgalmazott a szenvedők és az elesettek problémáira, ezért is kereste azok okait. Ráértett arra, amit Szent II. János Pál pápa a bűnstruktúráinak nevezett. Gyűjtést szervezett a kifosztott erdélyi családok számára, küzdött a munkakeresők nyilvántartásáért, a nyolcosztályos oktatásért, a szegények lakhatásáért. Megalapította a cselédnők Szent Zita-körét,

„...azon a helyen, ahol Erdő Péter bíboros Salkaházi Sárát boldoggá avatta”

Fejérdy András történész arról beszélt, milyen volt a magyarországi szerzetesi élet az üldöztetés idején. Az ateista kommunizmus egyház- és

tettek a magyarországi szerzetesi életet. A Szociális Testvérek Társaságában 160 fogadalmas testvért érintettek a rendelkezések. Az utcára tett szerzetesek egy része megpróbált kisebb közösségekben együtt lakni, hiszen a közösségi lét a szerzetesség fontos jellemzője.

Mivel egyházzaji értelemben nem került sor a szerzetesrendek felszámolására, ezért valamennyi rend kereste

tek között tudták folytatni elkötelezett életüket.

A fenyegetettség ellenére folyamatosan voltak olyan érdeklődők, akik szerzetesi életet szerettek volna élni. A Szociális Testvérek Társasága is vett fel illegálisan tagokat, a diktatúra idején közel 70 új jelentkezőjük volt. Ugyanakkor az üldöztetés idején mintegy 300 szerzetes szenvedett börtönbüntetést, a társaság tagjai közül 6 testvér majd 11 évet

átásgondozás, az evangelizáció és a hitoktatás is a feladatuk. Szerepet vállaltak a plébániák és az Egyház központi intézményeinek a működtetésében is.

A május 14-i hálaadó szentmisén Erdő Péter bíboros emlékeztetett, hogy pünkösöd közeledtével még nagyobb jelentőséggel bír a társaság lelkiességének meghatározó vonása, a szociális küldetés, éppen ezért kell hálát adni hivatásukért, a közösség tagjainak életéért és az elmúlt száz évben végzett munkájukért.

A főpásztor kiemelte, hogy Slachta Margit és társai keresték a Szentlélek útmutatását. A társaság működése azt mutatja, hogy sokan nagylelkűen ráértették az életüket ennek az eszménynek a követésére. Illúzióvesztett korunkban nagyon is időszerű, hogy a szociális problémákra egyéni és társadalmi szinten felfigyeljünk, megismerjük a világ különböző országainak tapasztalatát. Szembesítsük az értékes modelleket is az Evangélium üzenetével, és legyen bennünk bátorság a felismert igazság követésére.

A szentmise végén Németh Emma, a társaság kerületi előjárója, a Magyarországi Rendfőnöknők Konferenciájának elnöke köszöntötte az egybegyűlteket a bazilikában.

A szociális testvérek részt vállaltak a közszellem és a közélet formálásában, a karitatív szolgálatban, a család-, a gyermek-, a nő- és a magzatvédelemben

A konferencián jelen volt Marton Zsolt váci megyéspüspök. A rendezvényen többek között Németh Emma, Kővári Magdolna, Tari Irén és Vízvárdy Rita szociális testvér részletesen bemutatta a társaság történetét.

Székely János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in veritate bizottságának elnöke rámutatott: Az emberi méltóság gondolata, a tudományos fejlődés lehetősége is a kereszténységből fakad.

Slachta Margit több ponton is megsejtette azt, amit a későbbi, a társadalom működéséről szóló tanítóhivatali megnyilatkozásokban is megtalálunk. Gondolkodásának középpontjában az emberi személy állt.

„Az én programom, hogy a boldogság képviselőjét vigyem be a parlamentbe” – mondta 1920-ban. Küzdött a nők fizetett szabadságáért, az iskolaorvosi szolgálatért, adományok révén nyugdíj-kiegészítést, nevelési segítyt biztosított a rászorulóknak. Közbenjáró XII. Piusz pápánál, hogy a zsidókat mentse meg.

elindította a Katolikus Női Szociális Képzőt. Úgy látta, hogy a magántulajdon nem mindenek feletti jog, az emberek megélhetése ennél fontosabb. Slachta Margit sokat foglalkozott a női léttel, a nők küldetésével, ám nem volt feminista, hiszen „nincs külön női és férfi érdek”.

vallásellenes politikájának mindig is jellemzője volt a szerzetesrendek elleni fellépés. Ahogyan Révai József kommunista főideológus megjegyezte: „fel kell számolni az imperialisták ötödik hadoszlopát”.

Az 1950-es intézkedések szinte teljesen ellehetetlenít-

Németh Emma SSS, Székely János püspök és Kővári Magdolna SSS a rendtörténeti konferencián

annak lehetőségét, hogyan lehet a megszentelt életet valamiképp tovább folytatni.

Bár sokan kerültek egyházi, plébániái szolgálatba, a legtöbben csak illegális kere-

töltött börtönben. Az 1956-os forradalom után a Szentszék és a püspöki kar is megpróbálta elérni az 1950-es rendelkezés módosítását, ám az állam erről hallani sem akart. A közel negyvenéves pusztai vándorlás csak 1989 után ért véget. – zárta előadását Fejérdy András.

Roska Péter a közösség elmúlt 30 évéről szólva a konferencián elmondta, a Szociális Testvérek Társaságának tagjai ma is a család-, a gyermek-, a nő- és a magzatvédelem területén szolgálnak. Feladatuk az életellenes ideológiák – New Age, gender, személytelen vallásosság – elleni küzdelem is. Roska Péter arra is felhívta a figyelmet, hogy nagyon sokszor dolgozik együtt a társaság valamelyik tagjával, hiszen a testvérek a magyar egyház életének számtalan területén jelen vannak.

Részt vállaltak a közszellem és a közélet formálásában, emellett a karitatív szolgálatban is ott találjuk őket. Tartanak lelki gyakorlatokat, imaiskolákat működtetnek, de a hi-

Kifejezte háláját, hiszen a századik évfordulót a világ számos részéről érkezett testvérekkel együtt ünnepelheték, éppen azon a helyen, ahol Erdő Péter bíboros Salkaházi Sárát boldoggá avatta. Örömmel idézte fel azt is, hogy „bíboros úr azon az oltáron mutatta be az áldozatot, amely előtt Sára testvér az elhurcolása napján – nem sokkal a vértanúsága előtt –, utoljára leborult a Bokréta utcában és felajánlotta az életét. Sok-sok testvér áldozata van abban, hogy mi most élhetünk, vannak hivatásaink, és mindezt odatehettük ugyanerre az oltárra. Ide hoztuk az elmúlt évek, valamint a jelen örömeit, áldozatát, nehézségeit.”

Németh Emma végül a Szociális Testvérek Társasága nevében köszönetet mondott Erdő Péter bíboros jóindulatú támogatásáért, amelyet különösen Salkaházi Sára boldoggá avatásának ügyével kapcsolatban tapasztalhattak meg.

Zsuffa Tünde,
Baranyai Béla
Fotó: Merényi Zita

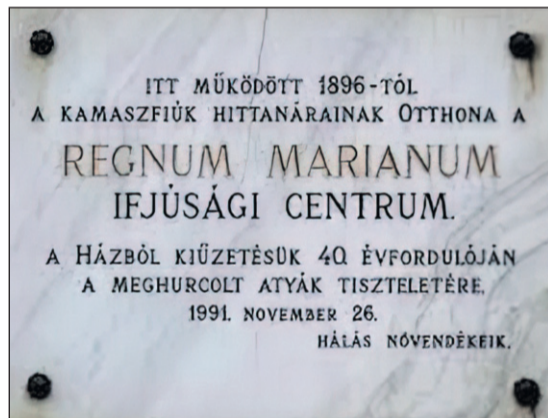

Az Egyetemi templom volt az egyik olyan hely, ahol annak idején az illegálisban titokban találkoztak a testvérek a szentmisén, feltűnésmentesen

Küzdelem a lelkekért címmel indított sorozatunk következő része arról a papi közösségről szól, amelynek tagjai több mint egy évszázada elkötelezett nevelői a magyar katolikus ifjúságnak. Az atyák mindig keresték és megtalálták a lehetőségét annak, hogy az adott kor nyelvén szólítsák meg a fiatalokat és vezessék őket Jézushoz.

A Regnum Marianum a 19. század végén alakult azzal a céllal, hogy a főként a hitoktatásban dolgozó papok közösséget alkotva eredményesebben neveljék a különböző háttérű családokból származó fiatalokat. Mozgalmukat Prohászka Ottokár székesfehérvári, Majláth Gusztáv Károly erdélyi, majd Shvoy Lajos későbbi székesfehérvári püspökök is támogatta. A két világháború között székhelyükön, a „Ház”-ban (Budapest VII., Damjanich utca 50.) mozgalmas nevelőmunka bontakozott ki: az atyák innen jártak a környező középiskolákba hittant tanítani, délutánonként cserkészfoglalkozásokat, korrepetálásokat, énekkari és zenekari próbákat tartottak, könyvkiadót működtettek, és többféle ifjúsági folyóiratot is kiadtak. Pedagógiájukban a fizikai és a lelki nevelés egyforma súllyal volt jelen. Ahogy mottójukban megfogalmazták: *Gratia supponit naturam* (A kegyelem a természetre épít). A regnumi élethez megfelelő keretet a

cserkészlet – az atyák az elsők között csatlakoztak az induló mozgalomhoz – és a Mária Kongregáció, annak lelki és hitéleti vonatkozásai együtt biztosították.

A második világháború utáni politikai átrendeződés magával hozta az egyházak háttérbe szorítását, mozgásterüket drasztikus csökkentést. A Regnum – mint fiatalokkal foglalkozó, ezért az újítást természetesen tartó mozgalom – azzal a bizonyossággal készült az egyházüldözés idejére, hogy tagjai a papi hivatásukat bármilyen nehéz helyzetben is gyakorolni fogják. Az egyik legnagyobb újítást az jelentette, hogy a csoportok vezetésére olyan fiatalokat kértek meg (és készítették fel), akik korábban az atyák által vezetett csoportokban éltek. Ezek a fiatalok éppen abban az időben léptek színre, amikor a legnagyobb szükség volt az erőforrások lehető legjobb hatékonyságú felhasználására és az új működési keretek kialakítására. Werner Alajos atya nem véletlenül fogalmazott így: „az a ház hagyománya, hogy nincsen hagyománya” – ezzel ugyanis teret adott a megváltozott környezethez való adekvát alkalmazkodásnak. A közösség életének középpontjában a megalakulástól kezdve a december 8-i Szeplőtelen Fogantatás ünnepe állt, de Szent Cecília napja (november 22.) is jelképpé vált számukra: 1951-ben ezen a napon tartották az utolsó nagyszabású eseményt (szavalóversenyt kicsik és nagyok körében) a „Ház”-ban, míg 1960-ban e napon tartóztatták le először a regnumi atyákat. Az előbbi esemény elindította a „Szellemi Ház” kialakítását, az utóbbi pedig első felvonása volt a Kádár-korszak legnagyobb egyházellenes persorozatának.

Erdekes tény, hogy az 1945 és 1989 közötti kommunista berendezkedés egyházüldözése a Regnumot leginkább nem a diktatúra legsötétebb idejében (1949–1953), hanem a sokak szemében konzolidáltabb, „puhább” időszakban (Kádár-korszak) sújtotta. A Regnum ellen 1960–1961 és 1971–1972 között három pert is indítottak, csupán azért, mert az állam által kijelölt határokat átlépve nevelték és formálták az ifjúságot.

A pereket bemutató ábrán világosan látható az az elkötelezettség, amit a regnumi atyák az 1951-es szétszórás után is megalkuvás nélkül, folyamatosan képviseltek, és aminek eredményeképpen 1961-ben egy bonyolult és összetett persorozat („Fekete Hollók”-ügy) részeként börtönbüntetésre ítélték őket.

Emódi László atya és társai már a börtönben elhatározták, hogy ha kiszabadulnak, folytatják az ifjúságnevelést. Eltökélttségük és mindenre kész elszánásuk akkora vonzerővel hatott börtöntársaikra, hogy volt olyan egyházmegyes pap, aki szintén 1961-ben a „Fekete Hollók”-ügy kapcsán került börtönbe; az ott történt találkozás hatására csatlakozott az atyákhoz, majd a szabadulás utáni ifjúsági munka miatt a második

KÜZDELEM A LELKEKÉRT

Megtörhetetlen közösség

A Regnum Marianum az 1960-as években

Archív fotó az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárából (ÁBTL)

Regnum-perben ő is vádlott lett. A második perben még többségben voltak az idősebb atyák, de már megjelentek annak az új papi nemzedéknek a képviselői, akiket az illegális idején Emódiék neveltek ki. A harmadik per idejére a meghatározó személyek egyértelműen az ifjabb nemzedékhez tartoztak, akik felvállalták, hogy társaik börtönbüntetése idején is folytatják az ifjúságnevelését. Az ő letartóztatásuk után vált sokkal hangsúlyosabbá a mozgalomban a világiak szerepe, de ha figyelmesen olvassuk a különböző perekkel összefüggésben indított nyomozati eljárások dokumentumait, látható azoknak a világiaknak a széles köre, akiket a hatalom más módszerekkel, ám ugyanúgy eltántorítani igyekezett hivatásuktól. A hatvanas évektől az ő szerepvállalásuk lett sokkal hangsúlyosabb, és az ifjabb papi nemzedéket (Balás Béla, Blanckenstein Miklós, Kemenes Gábor, Vigyázó Miklós) támogatva a hetvenes évektől rájuk épülhetett a Regnum virágzása.

Wirthné Diera Bernadett,
a Nemzeti Emlékezet Bizottsága
Hivatalának
tudományos főmunkatársa

Fotók: Válogatás a Nemzeti Emlékezet Bizottsága Küzdelem a lelkekért című kiállításorozatának tábláiból

KÜZDELEM A LELKEKÉRT

Egyházi ifjúsági közösségek a pártállami Magyarországon a hosszú hatvanas években (1958–1973)

A Kádár-korszak történelmi emlékezetében a hatvanas évekhez gyakran a (relatív) szabadság élménye társul. Ugyanakkor a társadalom széles rétegei szembesültek a diktatúra által felállított korlátokkal, a szabadság hiányával, üldözéssel és manipulációval. Az 1956-os forradalom leverése után megkezdődött a pártállami rendszer újratervezése. Ennek során az egyházi- és vallásellenes intézkedéseket alapvetően generációs alapon hozták meg. A világnézetű küzdelem célkeresztjébe az egyházi ifjúsági közösségek kerültek. A politikai döntések végrehajtását az államhatalmi szervek – különösen a politikai rendőrség –, az oktatási és kulturális intézmények, valamint a propagandagépezet biztosították. A „lelkekért folytatott küzdelem” színtereinek áttekintése részleteiben is rávilágít a diktatórikus rezsim működésére.

„A keresztény ellenállás abban áll, hogy minden tilalom és üldözés ellenére, kerülő úton, titokban, adott lehetőségei közt, de továbbra is teszi, amit nem szabadna tennie: pozitíve építi a kereszténységet, nem törődve a kockázatokkal.”

(Léonida Orlán, plébános szemesi)

A kiállítás rendezője:
Nemzeti Emlékezet Bizottsága

Készítették:
Erdős Kriszta
Szulay Rita
Tabajdi Gábor
Wirthné Diera Bernadett

Közreműködtek:
Czökos Gergely
Kulosár Ádám
Simon István

Szakmai tanácsadók:
Földvárné Kiss Réka
Horváth Zsolt
Soós Viktor Attila

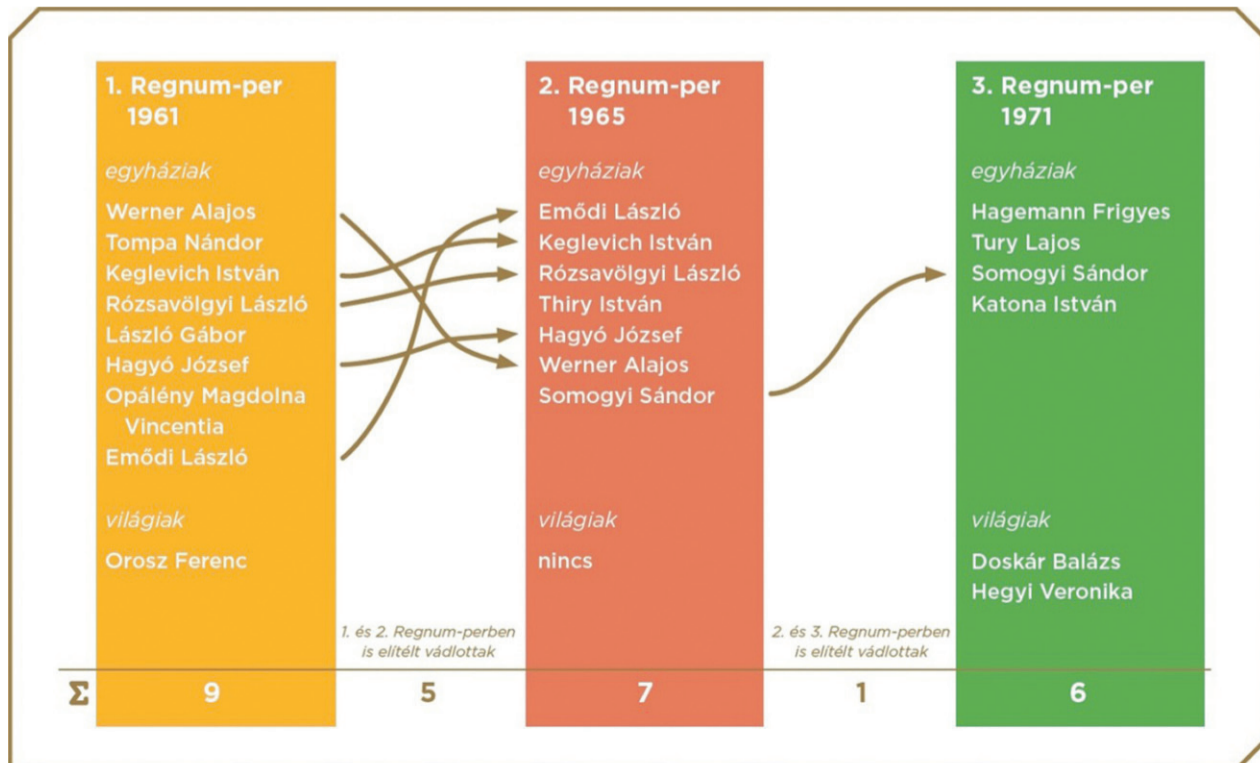
Infografikák és térképek:
Radányi Dorottya

A kiállítást tervezte:
Varga Józsa

Köszönjük az előbbi személyek és intézmények együttműködését:

Arconum Digitális Tudománytár, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára (ÁBTL), Erdős Péter Zoltán, Fortepan, Gyenes Károly, Győri Egyházmegyei Levéltár (GYEL), Hungaricana közgyűjteményi portál, Körmendy Imre, Magyar Távirati Iroda (MTI), Táltrai né Körmendy E. Katalin, Tóth Istvánné, Viczián István, Zatykó Lajos, Zatykó Zsóka

VALLOMÁSOK, TALÁLKOZÁSOK – VISSZATEKINTÉS A PÁPALÁTOGATÁSRA

Megrendítő a Szentatya közvetlensége

„A találkozás a Szentatyával számomra olyan élmény volt, mint egy gyermek születése. Ugyanolyan fontos pillanat az életemben. Rengeteget jelentett nekem, hogy közösen imádkoztunk vele Ukrajnáért és a családomért” – mondta egy fiatal ukrán anya a Rózsák terén. Riportunkban arról olvashatnak, hogyan élték

mondaniuk mindazoknak, akik segítettek nekik: Spányi Antal püspöknek, a Katolikus Karitásznak és természetesen Ferenc pápának is.

A Szentatyával való találkozás alkalmával Kunszabó Zoltán állandó diakónus, az Új Jeruzsálem Katolikus Közösség vezetője és Kunszabóné Pataki Anna, a Csak Egyet

fedezték fel az istengyermekeküket. Ezt is hangsúlyozta Ferenc pápa a mai buzdításában.

„Nekünk is nagy ajándék, hogy a vendégeinket elhozhattuk, itt Ferenc pápa révén Krisztussal és az Egyházzal is találkozhattak – folytatja egy másik segítő. – Az egyikük, aki mögöttünk ült, megjegyezte, hogy ez a találkozás a legnagyobb dolog, ami életében történt vele. Ezt megelőzően azt mondta nekünk, ha jön a pápa, majd ő beszél vele. Persze jeleztük neki, hogy erre nem lesz mód, Ferenc pápa nem is tud magyarul, ám később úgy alakult, hogy a Szentatya pont vele fogott kezét.”

„Egészen elképesztő az a közvetlenség, amit tapasztalhattunk! – teszi hozzá Sára. – Nekünk nincs arra lehetőségünk, hogy elmenjünk a Vatikánba, és találkozzunk Ferenc pápával. Erre mi történik? Ő jön ide hozzánk, hiszen a Csak Egyet Szolgálat alig tíz percre van innen. Még nem is fogtuk fel, hogy ez mekkora ajándék! Ferenc pápa egy hatalmas intézmény vezetője, mégis ennyire személyes és emberi.”

Kiss Rita, a csornai Jézus Szíve karitászcsoporthoz tartozó alapítója megindultan mondja: „Óriási lelki élmény találkozni Ferenc pápával. Elérzékenyülés nélkül nem is tudok róla beszélni. Megkönyeztem. Isteni kegyelem, hogy ilyen közelségben lehetünk vele. Nagyon bíztam benne, hogy ilyen közelről fogom látni.”

A Jézus Szíve karitászcsoporthoz négy éve alakult Csornán, négy tagja van. A Győri Egyházmegyével együttműködve dolgoznak. „Lendületet adott a mai élmény – teszi hozzá Rita. – Megerősített abban, hogy nekem a Karitás szolgálatában dolgom van, és remélem, hogy a jövőben is tudom segíteni a nélkülöző, rászoruló, krízishelyzetben levő családokat.”

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársa, Kiss Tibor az Iskola Alapítványnál dolgozik Budapesten. Ez az alapítvány olyan hátrányos helyzetű településeken tart fenn oktatási intézményt, ahol 70 százalékban roma a lakosság. Ahogyan Tibor mondja: a fogantatástól a foglalkoztatásig kísérik őket.

egy elesett embernek a méltóságát. A szolgálatnál mi erre törekszünk” – teszi hozzá Sára. A kiszolgáltatott ember mindig nagyon nehéz helyzetben van.

A Csak Egyet Szolgálat nevében is ott rejlik, hogy a segítő azzal az emberrel foglalkozik, aki éppen ott áll előtte,

meg április 29-én délelőtt a pápával való találkozást a rászoruló és segítők.

Különleges élményben volt részünk: Ferenc pápa a budapesti Rózsák terén a Szent Erzsébet-templomban és annak kertjében azokkal találkozott, akik a leginkább rászorulnak.

A találkozáson a tanúságtevők között egy hajléktalan sorsra jutott anya is beszélt megrendítően alakult életéről. Még zúg az orgona hangja az Árpád-házi Szent Erzsébet-

templomban, amikor egy másik tanúságtevőt, az ukrán menekült család fejét, Jakovlev Oleget szólítjuk meg, aki feleségével és öt gyermekével érkezett hozzánk a háború sújtotta Ukrajnából.

„Dnyipropetrovskból jöttünk el 2022 májusában, azért, mert elkezdtek az orosz rakéták záporozni a fejünk felett. Beültünk a kisbuszunkba, és nekiindultunk a határnak. Három napig tartott az út. Anyyira nehéz volt, hogy az is felmerült bennünk, visszafordulunk. A legkisebb gyermekünk akkor volt két és fél éves, így még nehezebb volt a menekülés. Először egy ukrán férfi, László segített bennünket, nála voltunk két-három napig, majd befogadott minket egy magyar család, Miklós és Vilma. Hozzájuk a Magyar Máltai Szeretetszolgálaton keresztül jutottunk el.

Nagyon örültünk annak, hogy Spányi Antal püspök révén értesült a sorsunkról Ferenc pápa. Hálásak vagyunk azért, hogy itt lehettünk” – teszi hozzá Oleg. A legfontosabb számukra, hogy tanúságtételükben sikerült köszönetet

őhozza fordul teljes emberséggel, ezért is hívják őket vendégnek. A segítők számára fontos, hogy a vendégek lássák és tapasztalják meg újra az emberi méltóságukat, és

A szakképzőikbe járó középiskolások diákok is jöttek erre az alkalomra Dombóvárról, Gyöngyösről, Devecserrel és Budapestről, őket elkísérték a pedagógusok is. „Ferenc pápa

Fotó: Lambert Attila

jelenléte felemelő – mondja jelenléte felemelő – mondja Tibor. – Tegnap az egyik pap ismerősöm írta a bazilikában szerzett élményei után, hogy általa tényleg a jézusi szeretet jön közénk. Ez az érzés megérkezett ide is, ahogy behajtottak a kertbe az autóval. Én egy kicsit hiányoltam itt a

egyháznak mi, magyarországi cigányok fontos része vagyunk. Próbálunk úgy viselkedni, hogy méltó módon tudjuk élni az evangéliumot mindennap. Nem a peremterületen vagyunk, hanem az Egyház szívében. Ez nagyon nagy dolog!”

„Röpködök. Öt centivel a föld fölött érzem magam. Szép és felemelő élmény volt, hogy itt voltak velünk a fogatékos és hajléktalan testvéreink, akikkel mindennap foglalkozunk. A szemükben láttuk a boldogságot, hiszen olyan élményben volt részük, amire soha nem számítottak. Ez az öröm, hogy a Szentatyával találkozhattak, átragad rám is. Megható volt látni, mennyire várják, készülnek, lelkesednek.”

Morva Emiliát különösen az érintette meg a Szentatya beszédéből, amikor arra buzdította őket, hogy folyékonyan beszéljék a szeretet nyelvét. „Jó lenne a magunkévá tenni, és a mindennapokban gyakorolni, amit a Jóisten kért ezzel tőlünk: hogy minden embertársunkban őt lássuk meg, és alázattal, szeretettel, örömmel tudjunk egymás felé fordulni mindig. Ez a tanítás nagyon lelkesített, szinte felszólítás-ként éltem meg, hogy ne akadjon el a nyelvünk, amikor a szeretetet kell gyakorolni.”

templomkertben annak az örömét, hogy lélekben együtt élhetjük meg ezt, hiszen látam, hogy a templomban milyen jó hangulat volt, amikor a cigányok énekeltek neki.”

A távozó tömegben nem nehéz észrevenni a csatka cigánykeresztet. Megszólítottam Kövesi Csabát, aki a vállához szorítja a feszületet. „Nagy dolog, hogy Ferenc pápa ilyen rövid időn belül másodszor is eljön Magyarországra. Vártuk őt. Tisztelet tisztelettel jár – mondja. – Mint ahogy az eucharisztikus kongresszus idején, úgy most is körbejártuk az országot a kereszttel, és hívtuk a testvéreket, hívőket, nem hívőket a Kossuth téri pápai szentmisére.” Udvardy György érsek indította útnak őket két héttel a pápalátogatás előtt a kereszt megáldásával. „A mai napon megkaptuk a személyes áldást a pápától, amikor a templomból jött kifelé. A nyitott szív, amivel fogadtuk, megtelt, boldogság töltött el bennünket.”

Kövesi Csaba azt is elmondja, hogy a csatka cigánykereszt húszéves lesz. A magyarországi cigányságnak ő faragta a keresztet, amit akkor II. János Pál pápa áldott meg, majd Ferenc pápa is megáldotta többször. Például Balázsfalván, amikor a csik-somlyói látogatása alkalmával elhaladt mellettük, ugyanígy az eucharisztikus kongresszuson is. „Úgy gondolom, a magyarországi római katolikus

„Az elesettekről, menekültekről szólt a műsor, amibe a cigányság is beletartozik – teszi hozzá Csaba. – A Szentatya lehajolt a szegényekhez, közösen imádkozhattunk ve-

le. Nagyon vagányan mutatta a kezével, hogy nyitott szívvel, szeretettel, boldogan fogad, és nem ráz le minket. Amikor odament a szendrőládi énekesekhez, megáldotta őket, ők pedig még egy áldó imát énekeltek neki. Ezt nem lehet szavakba önteni, ezt át kell élni!” – mondja lelkesen.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársa összeállt egy közös képre a zászlójukkal az Árpád-házi Szent Erzsébet-templom előtt. Utána elsőként Morva Emiliát, a segélyszervezet közép-magyarországi régiójának vezetőjét kérdeztem, hogyan élte meg a találkozást Ferenc pápával.

A fényképen szerepelt egy ukrán család is. Az édesanya elmondja, 2022 októberében érkeztek Debrecenbe. Alბérletben laknak, amit a Magyar Máltai Szeretetszolgálat segített nekik megtalálni. A férje már munkába állt, a kislánya pedig a Svetits Óvodába jár. „A találkozás a Szentatyával számomra olyan élmény volt, mint egy gyermek születése. Ugyanolyan fontos pillanat az életemben. Rengeteget jelentett nekem, hogy közösen imádkoztunk vele Ukrajnáért és a családomért, hálás vagyok érte.”

Vámosy Erzsébet,
Baranyai Béla
Fotó: Turjányi Tuzson